

Niamuno Sargas

broliams Lietuwininkams žines pranešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas pėn-
nyezį išbūdamas, kaštūja prie arcžiausiojo
pusto ar per gromatneši apsteliutas ant
bertainio meto 35 peningius, su prinešimu
į namus 50 peningiu. Ir pati laifrašcio
spauštuvė priima apsteliavimus.

Apšakymai į Niamuno Sarga įstatomieje
kaštūja po 10 peningiu už kožną smulkeis
raštais išspausťą eilę ir yra šio laifrašcio
spauštuvėje priimami. — Gromatas dėl
laifrašcio rašomas priima rėdytojas Ra-
gaineje (Ragnit).

Mr. 3.

Ragaineje ketverge 15. januvarijų

1885.

Tikriejie uždaviniai mokikšiosios kultūros prie Niamuno.

(Priemazga. Pradžia 1. num.)

Tai miškas žmonės prie tikros gaspa-
dystės pripratę, ir yra daug svarbesnis
ir vertesnis „kultūros“ uždavinys, ne
kaip trimptavimas ant žanču, arba ir ne
kaip kalbų išnaikinimas. Ale jei svar-
biausioji, pirmiausioji kultura, t. y. žė-
mės apgyvenimas, tarpti ir žybtū tur,
tai ir dar titū žmoniū reikia atsiminti, ne
kaip tikrai pacziū ufinintū ir gyvatintintū.
Daug rankucziū reikia apgyvenimui; rei-
kia turtingū, kurie gyvatas davade laiko
ir pasivrocwoja, jeib ne rasi wis mažyn
eidamos, savo werthybę prapulsdytu ir, lyg
kojomis sumindžiojamas afmū, wienomis
dufkemis paviršiu; ale reikia ir daug war-
gingū, kurie aniems prie darbe gelbt ir
služija. Tai kaip stow su fitais?

Buvo czešas, kad darbininkas Lietu-
woje, weif dirnesniame stone, ne kaip wer-
giniū besirazdamas, po baudžiamos rufšte
dusaudawo. Tūnelaicziū raštai mums
smutnq, ale tikra abrozq anos baudžiamos
— gražios „kultūros“, kuri bene ir savo
uždavimus prie Niamuno turėdawo (!)
— ant wišados yra numoliawoje. Di-
džiojo ministro Szeino — beje ano di-
džiojo, tikrojo, teišiojo ir twirtojo afmens,
kaip wardas jafu — teišieje ir išmin-
tingieje zofanai pirm beweiß 80 metu
anai gedai galq padarė. Jau ir Lietu-
wininkas wel kaip žmogus gywenti ir
kwapq traukti galejo.

Ale atejo fitas czešas, kad žmonės wel
daugians apie gires rupindawosi, ne kaip
apie gywns žmones. Rods gerai, kad
apie gires rupindawosi! Kas musu wal-
džiai ir musu zofanams už juju rupesti
dėl giriū dētingas buti išmotti nor, tas
teatfelianja tikrai ben į fitą gražųjį Mur-
wėgiū kampq, kur fitus žodžius rašau!
Ezia rastu, kad kalnai, pirm feliū metu
graziausiomis beržu ir pušiu giriomis
(tokiomis, tokios, kur dar randasi, man
musu mieląjį Lietuwėlę fitoje tolimoje
kaleleje taip graudžei primena) placzei ir

apczei išgrožiti budami, dabar jau weif
wisai nūgi savo plikas galwas ir falis
aughtai į parange pakelia. O Diemas
tešino, kada jie wel — jei tik bile kada
— iš naujo gražeis medžeis apjelti gales.
Nėsa tokie status kalnynai, jei wieną lyki
tikrai plikai savo medžiū grožybe nusirede
yra, jau kas metis macnianšio lytaus ir
tirpstancziū, taip staczei nusileidžiancziojo
šniego lyg stalbte nusfalbiami budami,
weif wišq maitingq žemę pameta, o nei
atyliausiasis giriū dabotojis ant tokiū
kalnynu negal wel naujq gire užauginti,
o žmonės tikrai tegal Diemui pasidekawoti,
kad rasi nors taip daug žemės pasiliecti,
kad juju gywotiams wel kotia žolė sprogti
gales. Tokiū budu neprotingi žmonės
brangiausiasis savo gires, ir su giriomis
wišq kalnu žemę Murwėgiūse tankei išpu-
stiję yra; o taip jau ir tokie beproczei
Anglijonai (Englenderai) didžią dalį gra-
žiuju kalnynu naujojo Zlanto (Neu-
seeland).

O jei tai ant placziū žemės, kaip Lie-
tuwoje, ir ne taip staigai nusibūda, tik
ilgame czeje su giriū išladijimu ir ten
didele iškada wišai žemei ir wišiemis jos
apgywentojams daroma butu. Nėsa, tur
gire išnyksta, ten ne tikrai nei jokiū malsu
ir nei jokio medžio ant trobu budawojimo
nesiranda (tq wišq, kad ir už brangias
prefias, galetum iš fitur atgabenti), bet
ir pats oras tokio kampo su wis mažyn
einancziū lytumi wis jausėjimū pastodamas,
tokiū budu apsimaino, kad ir žemė wis
nėwaifungesne pastoja, o žemės apgyweni-
mas ant galo wišai pašiliauti, o gražiaus-
iasis kampas, kaip keliose rytū žemėse,
wel tikra pusczia paviršti turės. Tai
garbė ir dėka musu waldžiai ir musu zo-
fandawėjams, kad jie mums gires išlai-
tyti taip stropai pasivrocwoja. Nėsa be
giriū pamazi ir wiša žemė ir mes patys
prapultumbime. O atpencz giriū išlaidy-
mas yra apgywenimo bei žmogikšo gy-
wasties išlaidymas. Be giriū kultūros ir
nei jokia fita „kultura“, nei joks fits ap-
gywenimas pastowėti negalėtu. Tai, be
abejojimo, giriū išlaidymas rods yra svar-

būs uždavinys mokikšiosios kultūros prie
Niamuno, daug svarbesnis (ir fitas!!)
ne kaip kalbų išnaikinimas, arba ir ne
kaip trimptavimas ant pylimu, ant žanču:
kaczeig rods tieja, kad ir žancai ir pyli-
mai tik savo bidele werthybę tur, nėsa ir
be juju daug musu žemės apgywenimo
prapulti turetū. Ale Diemui dėkui, už
fitą kultūros dalį jau musu wyriausybė
su tikrianšiuja dabojimu rupinasi, o jei
tik rasi lyki ir tokia nauju žanču arba
pylimu reiktū, tai žmonės jau patys la-
bai lengwei įstėmytu ir prashytu, o ir
apturėtu. Nėsa tokiū daigtū stofojimas,
kurs kožno žmogaus, jei tikrai afis tur,
tūjans matomas yra, daugianšei wišai
noringai išspildo. Ale mes ipaczei apie
tokius kultūros uždavimus kalbeti norime,
kurie ne kožnam žmogui tūjan, kaip Wo-
kieczei jafu, „į atis pūla“, o kuriūs keli
žmonės to dėl ir įstėmyti menkiaus ga-
lingi, ir išpildyti menkiaus noringi yra.

Išguldeme, kad ir „giriū kultura“ la-
bai svarbi dalis kultūros esanti, ir to
dėl. O ir wišai negaline tās žmonės
peikti, kurie kaip urėdininkai prie tokios
wienos dalies musu kultūros pastatyti
budami, bene tq wieną jawąjį dalį už
swardiausiąją dalį wišos kultūros laiko ir
uštai pagal tokios reikalus wišus fitus
dalykus įtaisyti arba apmairinti noretū.
Gerai, kad kožnas savo paties ipatishkame
stone ipatishq wėrnųbė ir meile ir stro-
pumą porodo. Tai giriū dabotojis tegul
telaiso giriū dabojimą už wyriausiąją ir
swardiausiąją dalį wišos kultūros! Nėko
nedaro: jū geriaus iš savo pareigą išpildys
(Dar ne wiškas.)

Musu kaimynu širdingyste.

(Priemazga.)

„Ale po tokiu litimu suklumpa ne tit
Lietuwininkai bet ir Wotieczai, anie wie-
nos lengwians ir greicziaus, dėl to kad
jiems nelgčioje kwoje jau prigimtoji
kalba yra sunki painė. Ale ir wišati-
name mokile Lietuwininkai su Wotieczais
lygy žingsniū negalėjo laikyti*) — taip
pat be pacziū kaltybės. Praštai įsaišy-

tosios, didžei dalei ludikiu per nedėles ir mėnesius visai neprieinamos huilės (mokla-wietės) wis wienintelei dwafistuju ran-koje radosi. Kas jose, nepriekaitant wē-ros moklo — ir tošios wēros! — iki pirm trumpo nors tapē moklta, nekados nē minawonēs werta nebūwo.***) Patys sawo literaturą Lietuwininkai netur.***) Sei nor ką skaityti, tai tegal tik stirtiesi tarp šw. rašto, giesmiu knigu ir senu mišknigiu. — — — — —

„Ale, tožnas Lietuwininku ludikis“, sako p. Wychertas, mokinasi huileje wotikštai, jaunifaitis Lietuwininkas, po žalnereis šlužbdamas, priverklas, supratimą wo-tikštiosios kalbos pasijawinti ir taje ap-siejime su sawo wyresneiseis wartoti. Be-rodos, ale iki pirm tošios dešimties metu ne „tožnas“ ludikis wotikštai mokinosi, o aš turin gana priežasties tikėti, kad ir po Jaskio aštriuju germanizawojimo (suwotiecziamimo) paliepinu toktai nemusibūda.****) Penkesdešimtyse metyse dar gawan mokitoju pažinti, kurie patys wotikštai nemošeje. Wotikštioji kalba, tu-ria jauni Lietuwininkai (suprantama, ne wiši) žalnereis budami išsimokina, yra mentos werczios; Wotieczei jūs be malo-nēs išjiukia, kad „berlyniskai“ arba „putš-damiskai“ kalba, o prie sawo giminės draugu jos wisai negal wartoti. Ir pats p. Wychertas tolias eiles toliaus tur pripažinti, su tūmi wišu tik tiek atsiektą, kad daugiausioji dalis Lietuwininku o ir daugumas Lietuwininku mažumą (?) wo-tikštai suprantą, rasi (!) ir wargingai kalba.“

— — — — — Wotieczei per himt-meczjus papratę, su Lietuwininkais kaip su tošia weisle apsieiti, turi prapultei arba nors tik buwini ju šlužmoje (baudžia-woje) pasirta. Dar pirm tokiu letures-dešimt metu, kaip nabaštinkas Gise-wijus****) Tilšeje jake, „Lietuwininkas buwēs Wotieczui, kas murinas Ameriko-nui.“ Toktai jino Lietuwininkai ir tur tankei gana larczei tai pajusti. Tai ir tikroji wersmė ju neapyntos prieš Wo-tieczjus, ale ne prieš wisus! Lietuwinin-kai ir Wotieczai laukininkai labai gerai jutinka. — — — — —

Su wieninte-liu žodžiu „neapynta prieš Wotieczjus“ nē tokiu būdu nēlas neišguldoma; nēsa neapynta nēra priginta arba pamel-dėta karakterio (pobudžio) kliauda, bet ji atfiranda, išsiwinyoja iš tikrai ešancziu priežasčių, kuriūs parodyti giesmininko ir nusidawinnu rąšėjo augščiausiasis ir dėkingiausiasis uždawimas yra. Ne apie to-figgimines neapyntą gal kalba buti, betwie-nintelei apie aną neapyntą, kuri wisur prie laukininku randama, kurie ponu, lupiku, lauku sferdiktu tur bijotiesi, prie Wotieczju kaip ir prie Lietuwininku, wisuse Prususe, Meklenbur-tyje — trumpai sakant wisur, kur laukininkus naikina. To dėl ir nēra wisai teisybē, jei p. Wychertas sako, žemēs ukei Lietu-wininku wisur i wotikštas rankas pereina; nēs tik retai i wietą Lietuwininko lauki-ninko Wotietis laukininkas įstoja, bet tik beweil wis Wotietis „dwarionis“, kurjai kaip Geloras wieną uki po kito priperka ir iš tu dwarą padaro.“

*) Kieno kaltybė? Ar pabudawojo mums kas lietuwikštas huiles? Ar parupino mums kas Lietuwininkus mokitojus? Red.

Sunelis.

Staudus yra pasčiausias stundas,
Kad nu sawuju stirties reik!
Aplinkui stow pacziuju rundas,
Apsmutnyti ir werk beweil,
Kad sunu meilu reik išleisti
I waiską Prusu tēwikšes;
Mamujei širdi tur ižeisti
Ir išbrandinti akites.

Kad ir meilus yr jos sunelis,
Tik tur dėl tēwikšes išleisti;
O kad suntus ir yr wargelis,
Gal sweiks palikt, gal ir južeist,
Už tēwikšę reik mums kowoti,
Už tēwikšę reik kraują liet;
Mums tēwikšę reik kawoti
Ir prieš jos wale wel tylet.

Motuzės graudzios ašareles
Turēs ir wel nustot tefet,
Ir atšhyrimo walandėles
Trumpesnės bus, nereik minēt.
Ir kad prabėgs trys rudinėlei,
Bus naujas džiaugsmas, weryt tai,
Sunelis sweiks jugrų ir welei,
Bet tad nedžiaugsis taip labai.

Sunus bus wyreliu pastojęs,
Stiprus bus, drutas karjygyys;
Bėdu ir wargo pertriuwojes,
Ir tad „mocziute“ tarw satys.
Jūs, motuz, tētuz, paklausykit,
Aš wytras jau stiprus esu;
Apie manę jau padabokit,
Nēs man reik but gaspadoriu.

Tada motuzę mylimoji,
Britars ji sunui ir satys:
O kaip, tēweli, tu dumoji?
Palaut, o brolis ką tarys?
Sunau, tada prakalbīs tėwas,
Tu nori jau tikrai gywent;
Bet wis, tikėkies, sekis bėdos,
Po saule mums sunku gywent . . .
Martynas Jantus.

Wotietysie swetimose žemese.

(Pagal G. Arendt'o korespondenciją n. 6. 1885.)

Wotietija atgimusi augštą stoną tarp galinguju žemiu jima; galima sakyti, kad wedanczioji galybė pastojusi ir kad sunkiau-siasis punktas wisos polytikos Berlyne yra. Po cecoriumi Nykalojumui Petrapile (Peterburkis) buwo sedynė wyriausiosios itekmės Eiropoje, Krimo karas smarbuij punktą i Parjzą perlele, atsitikimai 1870 metu ji i Berlyną pargabeno. Wotietija, pirma tik geograpiškas waldas ir fitu žė-miu apjūstas, dabar išmanē wisitina garbē

**) Turiu pasakyti, o ir tožnas titras Lie-tuwininkas pritars, jog tā kart, kad dar huilės tunaju rantose buwo, nors lietuwikštai tapē fu-dikei dorai pamokinti: ale dabar — prapale waitai!

***)) Ir tai ne teisybē! Musu literatura, kad ir maza, ale ne taip peitina. Jau gal žmogus apkwietimo geidaujas gerai pasimokiti. Jau turime apie 10 laikraščių, nors musu pulkėlis Prusu Lietuwoje toš mažas. Red.

****)) Mat, kad dabar pripažinta, jog musu kalbą nor ignailiti. Jaltis, buwēs ministeris, žokanus padarē, kurie tū daugiaus musu kalbą judo.

*****)) Mokitojas lietuwikštiosios kalbos prie gimnazijos.

užsielpnyti ir Wotiecziu swetimose žemėje gywenantieje draugai pajunta apšargą ju stipriosios tēwikšes.

Tam priežais yra i akis pūlas pasi-rodymas, kad ir pati wotietyste, kur ji swetimose žemėje randama, wisur atgal eina. Wisu skaudžiausieji kitas pasirodymas yra Estreikiuse pamatyti. Gziatyte (Gziaku, Bėmu giminyte), pirma wos padabojama giminė, kuri iš didžiausios dalies jau tarp Wotieczju buwo prapūlusi ir wisai wotie-tyšėje nufestē žadėjo, ten jau nū keliu metu žemėje wadomais yra ir ju natbojimu augstyn patilusiu giminiu nuspaudžia Wo-tieczjus Estreikiuse, kur tik wien galima. Kiek kaltybės Wotieczei patys Estreikiuse tur, kiek tam partiju suplyšimas tarp Wotieczju prigelba, czion ne wieta per-tardyti. Titrai taip yra, kad „wotikšto-sios“ karunos žemēs Estreikiuse, wieninte-lei Tyrolą ir Worarlberkį išimant, pa-škuoje dešimtyje metu labai smartius žing-nius atgal žengusios dalyse wotietystēs.

Wisai tas pats pasirodymas rusikšose Baltijos (Aukrinu juriu) prowincijoje. Tasai kraštas iki pradžios prašokušiosios dešimties metu wisai wotikštu pasirodē ir toktai ir paczioje Petrapileje (Peterburtyje) atsidurē, taip kad Wotietis ten nufelia-wēs weik kaip namėje. Riga, Dorpat'as buwo wotikšti mēstai — dabar jumajoliawimas ten taip i priežakį pajengē, kad apie wotietyste wos numanyti yra.

Wengrijose septynkalniinei Saksai per himtmeczjus sawo wotietyste išlaikē. Er-manštatas buwo wotikštas o ir dabar yra, ale Madjarai (Wengrai) ten ešancziu wotietystėje plyši padarē, huiles ir augš-tases huiles jumadjarizawo . . . ir, no-rint iš pradžios ir priešjyosi, septynkalni-nei Wotieczei nusiramdē, o tūmi giminės pobudžiui (karaktėriui) Septynkalniu smer-ties kirtis užmestas.

Prie tos progos dar tur buti priminta, kad wotietyste hiaurinėje Amerikoje nei iš tolo taip tolyn nežengia, kaip iš didžio iželiawimo iš Wotietijos buwo mislyta. Nei wiena swėto giminė Amerikai taip daug žmoniū neperleido kaip wotikštioji, wienot tur buti sakoma, kad ne menta dalis i Amerikonus pawiršta, o treczioje eiseje jau wotikštioji kiltis ir užmiršta. Kitaip stow kraštuse, kur Wotieczai didžioje daugybėje kruwoje gywena.

Sei klausy priežasties fitu i akis pū-lancziu pasirodymu, tai gauši įwairius (fitonikšus) atsakymus. Kiek wotietyste wotikštoje Estreikiwoje, Septynkalniuse (Wen-grijoje) ir rusikštame Pabaltmaryje (Bal-tijos pakrašttyje) prisitikiša, tai tošios žė-gimui i užpakalį didžioji polytika yra kalta. Kol Wotietija judraštita ir silpna buwo, buwo galima Wotieczjus swetimose žemese kėsti. Ale baimē užkilo, kad naujoji juwienybtioji Wotietija wijus jei prislau-fancziūsius juwienytu. To dėl tas sku-brumas Maskolijoje ir Estreikiwoje, iti fiol wotikštiusis kraštus išwotiecztiuti, toktai ir negal nū punkto žemikštiosios išsilai-tymo principijos fiurint nē prasdujama buti.

Tam priežais negali sakyti, kad Wo-tieczai įpatiklą supratimą tur, kitas gim-i-nyšis i sawę priimti; juliejimas Lenku su wotietyste dar nei joki žingnio nepa-darē; Dėnai hiaurinio Szlezwikio pasiliektā

Denais, ir patys Wendai Szprewalte, maza gimine, beveik 8 himtmecius savo kalba, budus, gimines ipatybes islaikę*) — ir Elsas-Lotringiškai, kurie is didziausiosios dalies buvo Wokieczai, tik labai sunki tegal prie Wokietijos prisipratinti. J. M.

*) O mes ar neislaikysime?

Perzwalga.

Iš swetur.

Maskolija. Ir jaunieji dwasiskieji pradėję pamiskimą kelti. Muskwoje susitartė savo perdetiniu neklusyti. Ant jų suvaldymo tapė 40 kazoku atsiųsta, kurie 23 augintinius knutais išmušė. Po tam turėjo nusifengėlei metropolitono (vyriausiojo wyskupo) parsiklaupę atsiprašyti.

Prancūzija. Tame tarpe Tonkine, Azijoje, iki kruwinu susimūšimu su Prancūzais parėjo. Wiena depeše praneša: Gendrolius Negrier'as 6000 Rynežu wisai pamušo.

— Princas Wiktoras Napolijonas savo Paryze gyvenimą įsitaisė, kur kaip toks cėcorius gyvenęs.

— Atsidėkwojusysis karo ministras Kampenon'as keliems laikraščio pranešikams išsitaręs, kad su Jerrio polytike negalėjęs sutikti. Jerris laikybinasi Wokieczu ant juo. Wokietijos cėcorystės kanceleris Prancūziją su Spanija ir Italija suarzdinęs: jis noris ir su Englantu sukirškinti. Prancūzai turį ant karo gatamotiesi, „prieš tą, žinote; ant to mērio mūsų geroji armija buvo taisoma. Ryna slapta Englando ir Wokietijos padrasinama, šieje jiems ir žolneriu ir ginklu siuncia. Jei kowa ilgiaus prasimūškenti, Rynežai pastosę priegabingais.“

Englantas. Naujojo Jėlanto (prie Australijos sala) waldžia prašiusi, kad Englantas pawelytu Samos salynus pasisawinti. Sako, weik busenti engliškoji karuna ant tu salynu užtraukta. Slaitytojei rasi dar žinos, kad šis salynas jau po Wokietijos apšarga yra.

Spanija. Žemės drebejimais Malagos ir Granados provincijose wis iš naujo atšikartoją. Sakoma 40000 žmonių savo buweines prastoje į kitas provincijas iškeliawe. Karalius Apunšas ketas į Andaluziją keltanti ir ten sunki ištiktūsius kampūs aplankyti ir tiems pašalpos atnešti.

Egiptas. Madžio, netikrojo prarako, geriausiasis gendrolius Emir-Mur-Angara su 15000 wyrų dideliu waisku iš Nubijos traukia į Egiptą engliškajį waiską pasitikti.

Amėrika. Gendrolius Grant'as, buwushis prezidentas suvienytųjų walscziu Amėrikos, bankrutėraves. Wandering'as, didysis gelškelio karalius, jo wisai necėdydamas apškundė už 150000 doliaru. 3. jan. ir Grant'o pasijūjieje daigtai tapė par-dūti.

— Panamoje yra didelės maistas išsiveržęs. Waldžios pulkai tapė maistininku pamušti.

Iš Wokietijos.

Berlynas. Cėcorius Wilius susikalbės ir to dėl tur kartais lomoje pasilikti. Wienos waldžios darbai per tai ne triskdinami.

— Kamerune (Aprikoje) gale praėjusių metų Wokieczu akutininkai nuakrutu „Bismarkio“ ir „Olgoš“ su ten gimuseiseis susimūšė. Keli pulkaminkai judu ir didesnis staitlius karewini pulė arba tapė suimti. Iš Wokieczu pusės pulė 1 wyras ir 8 tapė surongti.

— Cėcorystės waldžia buk jau paliepusi, žemę nu Gulu pirktą pono Lūderig'o Brēmėje, per užtraukimą wotikškosios karunos po cėcorystės apšarga statyti.

— Čina kalba, kad tarp Wokietijos ir Italijos ir Spanijos ne wiskas dawade esą. Kas žin iš tokiu priekabiu nesutikimai pasile.

— Wienas iš didžiausių wotikšku laikraščiu praneša, kad naują piningą, pusę peningio, pradėję lieti.

— Sakoma, buk sumus nekuriu Flandru growo, princas Albertas, Kongo žemės kunigaiškėju pastosės.

— Berjėškiojimas dėl žemės augkėziausiosios išdawėjstės prieš ghwoliu daktarą ir cėcorystės šaimo pasiuntinį Antoaną iš Mēcės panėkintas ir šisai waldas išėjęs. Antoanas yra Prancūzu partijos pasiuntinys šaimė.

Žeiprikis. Ant šmerčio prasudytieji piktadėjei Reinsdorf'as ir draugai taps judyti, nės karalius neisfreikštė jiems tos malonės, kurios titi ant šmerčio prasudytieji piktadėjei dalywi pastoja. Wietas dar pastirs cėcorystės teishbės urėdas.

Kūla'is. Wiename priemėstyje gawo nekursai darbininkas štrynė iš Belgijos; ant wiršaus buwo paženklią, kad widuje seni drabužei esą. Urėdininkas, kurs tą pakeitą adrešatui buwo benunesas, pamatė pakeitui iš wienos plyšės smulky judą paratą bebįrant. Tūjaus ant pulicijos žinę dawus, tapė štrynė atplešta ir joje parako, dynamyto ir degimo wirmutė atrasta. Adrešatas tapė nutwertas.

— Pabaisėtinu budu musu krašte urėdininkai pradėję neteishbės wartyti. Rūl-nės krašte du burgmistru dėl išleidimo jiems pawėrytu piningu kalėjime. Pirmeliu nedėliu pangšjonėrūtas ir garbės ženkla is apšabitas waldžios (regėrungos) sekretėras dėl nuslepimo 150000 martiu suimtas. Tai atsitikimai nu nesenei, kurie pripūla: tikri ženkla musu gabrynės.

Dankla, 5. jan. Dėl razbajaus ant šmerčio prasudytojo berno Lemandowskio korawonė tapė cėcoriaus permainingą į baudžiamos korawonė iki ghwos galwos.

Žemnio žemės judas promą prieš dalininkus kungreso socijaldemotrotu Kopenhage pakėlė. Ponas Wiered'is Mūnchen'e gawęs škundos raštą pristatytą, 108 pusiu didelį.

Iš Lietuwos.

Ragainė, 14. jan. Maži nepasituri ufininkai, kurie šiek tiek apie medžių kultūrą išmano, ir šį met gal iš Ragainės Sendwario obeliu, kriaušiu, wyšnii ir slywu gauti, jei apsiima siuntimo ir puse įpirkimo laštu užmokėti. Szaltyžei gawo prirodymus tokius prašymus priimti ir iki pėbr. mėnesio widurio savo lantrotui įteikti.

— Mėnesio ir saulės užtemimu prie musu po du šį met bus; ale tik wienas mėnesio užtemimas tebus regimas 30. merca.

— 6. jan. Szaltyžei Ragainės pawieczio (kreizo) tur iš Rusijos perejusiušius žmones surašyti ir tą raštą Ragainės lantrotui įdūti.

— 2. jan. 50 metu senas darbininkas S. iš P. iš karciamos Šfros pawfrancziu eidamas namon į upę įwрто ir nuskendo. — Pirm triju nedėliu nekuri merga W. iš W. pasimirė. Jos spintą beperkraustant atrado negywą mažą kūdikį, kurį czia pawojusį. Mergos lawoną piaustę išrado, kad žiurkšolėmis apsidawusi.

— Pėbruwarijus mėnesis bus šimet be pilnijos (pilno mėnesio). Šzioks atsitikimas kas 19. metą atšikartoja.

Tilže, 10. jan. „Tilfiter Tageblatt'as“ praneša sekantį surašą iš „Berliner Tageblatt'o“ išimtą: Atyse 1000 metinės šmerčio dienos Slawu apaštalo Metodijaus, kuri, kaip numanoma, į didelę Slawu šwentę pasitelė, bus naudinga nurodyti, kad tarp Lietuwiniuku Prūsijose gyvenancziuju, kurie gerais patrijotais iki šiol pasirodė, slawiškoji propaganda pradėjusi judėti. Kaip mums praneša, jau pirm keliu mėnesiu rėdytojas Tilžeje išeinancziujo lietuwiškojo laikraščio Aukšros, ponas Szliupas, lietuwiškoje raštu draugystėje apie savo laikraščio programą taip išsitaręs, kad tasai, sukabinime su Rusu Lietuwa, po wisam neutral yra. Tam priešais paženklei dauginafi, kad po wedimu naujojo, notoriškai (atwirai žinomai) su lentisklais agitatoreis Rowlawoje ir Pozijose žinomystėje stowincziujo rėdytojo Mitko Aukšroje programato maina atsitikusi. Paženkliau Slawu agitacijos wisai tur buti įžiurima, kad Tilžeje nu 1. jan. kale 3 lietuwišku ir 1 mozurišką laikraštį, „Mazur'as“, išeina. Kad Slawu agitacija prie Lietuwiniuku nei jokio pasiklojimo neras, wisiems žinomas daigtas: nės jau wėros šfirtumas yra tarpe; Prusu Lietuwiniukai yra protestantai. Kitaip stowėtu su Slawu propaganda Mozurijoje, kurios gywentojei daugiausei yra katalikai ir kurios kalba nu lentiskškosios kalbos ne daug teatšiskiria. O ant Mozuru rasi Slawu agitacija gal ipatiskai sudumta buti. — Toliaus „Tilfiter Zeitung'a“ pridėda: Apie Slawu agitaciją Lietuwoje ir Mozurajse iki šiol nėlas nepastojo žinoma ir iš wienintelio pasirodymo, kad Tilžės prusiškai-lietuwiškasis „Tilžės Relewis“, rusiškai-lietuwiškoji „Aukšra“ ir lentiskškas „Mazur'as“ išeina, nei iš tolo jokiū „paženkliau slawiškosios agitacijos“ nega galima išpažinti. Jei tokios agitacijos pasirodytu, tai „Tilžės Relewis“ su wisu šyla tam priešytusi. Ir be to Slawu propaganda Lietuwoje nės nepradės. — Mes nu šawęs pridėdame, kad „Berliner Tageblatt'o“ kurespundentas tur buti jau swaiczioti pradėjęs. Pirmasis pramanymas jau tas yra, kad Mitko jos rėdytoju esąs: tai netiesa. Aukšros rėdytojas yra M. Jankus. Antra neteishybė yra toji, kad M. „notoriškai“ su Lenku agitatoreis susijins. M. nebūdamas rėdytoju negal nei su tais susijinoti. O prieg tam Aukšros programatas nėra peršeistas. Aukšra kaip dirbusi ir dar tebedirba dėl Lietuwos žmonių apšwietimo, ji ne waro

